

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА МОЖЛИВІ РИЗИКИ

Метою статті є розкриття суспільно-географічних передумов євроатлантичної інтеграції України, аналіз перспектив та можливих ризиків вступу України до Північноатлантичного альянсу.

Методика. Були використані наступні методи: описовий, порівняльний, історико-географічний, структурний аналіз та узагальнення. Застосована методика виділення суспільно-географічних передумов євроатлантичної інтеграції на основі чинників.

Результати. Охарактеризовано передумови євроатлантичної інтеграції, проаналізовано перспективи та можливі ризики, пов'язані зі вступом України до Північноатлантичного альянсу.

Наукова новизна полягає у розкритті безпосередньо суспільно-географічних передумов євроатлантичної інтеграції України та порівнянні перспектив і можливих ризиків.

Практична значимість. Визначення суспільно-географічних передумов євроатлантичної інтеграції України, а також аналіз перспектив і можливих ризиків сприятиме швидшому вирішенню супутніх проблем, і в результаті це пришвидшить процес вступу України до Північноатлантичного альянсу.

Ключові слова: євроатлантична інтеграція, євроінтеграція, Північноатлантичний альянс, НАТО, Україна.

ОБЩЕСТВЕННО-ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ ЕВРОАТЛАНТИЧЕСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ УКРАИНЫ, ПЕРСПЕКТИВЫ И ВОЗМОЖНЫЕ РИСКИ

Целью статьи является раскрытие общественно-географических предпосылок евроатлантической интеграции Украины, анализ перспектив и возможных рисков вступления Украины в Североатлантический альянс.

Методика. Были использованы следующие методы: описательный, сравнительный, историко-географический, структурного анализа, обобщения. Применена методика выделения общественно-географических предпосылок евроатлантической интеграции на основе факторов.

Результаты. Выполнена характеристика общественно-географических предпосылок евроатлантической интеграции, проанализированы перспективы и возможные риски, связанные со вступлением Украины в Североатлантический Альянс.

Научная новизна заключается в раскрытии непосредственно общественно-географических предпосылок евроатлантической интеграции Украины и сравнении перспектив и возможных рисков.

Практическая значимость. Определение общественно-географических предпосылок евроатлантической интеграции Украины, а также анализ перспектив и возможных рисков будет способствовать более быстрому решению сопутствующих проблем, и в результате это ускорит процесс вступления Украины в Североатлантический Альянс.

Ключевые слова: евроатлантическая интеграция, евроинтеграция, Североатлантический Альянс, НАТО, Украина.

UDC 911.3

Solianyuk Maryna Leonidivna

Taras Shevchenko National University of Kyiv.
Kyiv, Ukraine, e-mail: ml.tsyganok@gmail.com

THE SOCIO-GEOGRAPHIC PRECONDITIONS OF EURO-ATLANTIC INTEGRATION OF UKRAINE, PROSPECTS AND POSSIBLE RISKS

The purpose of the article is the disclosure of the socio-geographical preconditions of Euro-Atlantic integration of Ukraine, the analysis of prospects and possible risks of entering Ukraine into the North Atlantic Alliance.

Methods. The following methods were used: descriptive, comparative, historical-geographical, structural analysis and generalization. The methodology of allocation of social-geographical preconditions of Euro-Atlantic integration of Ukraine based on its factors has been applied.

Results. The preconditions of Euro-Atlantic integration have been characterized, prospects and possible risks, related to the entering of Ukraine into the North Atlantic Alliance, have been analyzed.

Scientific novelty consists in revealing directly the socio-geographical preconditions of Euro-Atlantic integration of Ukraine and comparison of the prospects and possible risks.

The practical significance. The definition of socio-geographical preconditions of Euro-Atlantic integration of Ukraine and the analysis of prospects and possible risks will help to solve the related problems and, as the result, it will facilitate the rapid entering of Ukraine into the North Atlantic Alliance.

Keywords: Euro-Atlantic integration, European integration, the North Atlantic Alliance, NATO, Ukraine.

Постановка та актуальність проблеми. Питання євроатлантичної інтеграції України є водночас і найбільш актуальною, і найгострішою темою сучасного політичного життя України і тому є надзвичайно важливим науково-практичним напрямком дослідження в суспільній, та зокрема політичній географії. Суспільно-географічні передумови євроатлантичної інтеграції та пов'язані з цим процесом перспективи і можливі ризики, без сумніву, є цікавими і корисними для вивчення та аналізу, оскільки Україна визначила свій курс на інтеграцію до ЄС та НАТО як стратегічно важливий. Щоб забезпечити найшвидшу та найефективнішу політичну, військову, економічну та логістичну інтеграцію України до Північноатлантичного альянсу, необхідним виконати аналіз суспільно-географічних передумов євроатлантичної інтеграції, перспектив та можливих ризиків. Актуальність даного дослідження обумовлена важливістю вступу України до

Північноатлантичного альянсу з метою збереження територіальної цілісності нашої держави та захисту її національних інтересів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями політичних, військових, логістичних та економічних передумов євроатлантичної інтеграції України займалися як зарубіжні, так і вітчизняні вчені, а саме: В. Бадрак, В. Бегма, О. Білоус, В. Вагапов, О. Гочаренко, В. Горбулін, П. Демчук, О. Дергачов, В. Дорошенко, Г. Жиров, В. Завадський, С. Згурець, Є. Камінський, В. Клименко, Л. Ковалевський, М. Кордон, О. Костюк, Є. Марчук, О. Наботченко, О. Палій, Б. Парахонський, О. Потехін, М. Самусь, Р. Сапіга, І. Смирнов, А. Соболев, Г. Яворська та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У даній статті робиться спроба визначити та розкрити безпосередньо суспільно-географічні передумови євроатлантичної інтеграції України, а також співставити перспективи та можливі ризики, пов'язані зі вступом України до Північноатлантичного альянсу, а саме необхідністю приведення всіх сфер, у тому числі політичної, військової, економічної та логістичної, до стандартів, визначених НАТО.

Формулювання цілей статті. Мета дослідження полягає у розкритті та наданні характеристики суспільно-географічних передумов євроатлантичної інтеграції, аналізі перспектив та можливих ризиків вступу України до НАТО. У зв'язку з поставленою метою вирішуються наступні завдання: визначити та охарактеризувати суспільно-географічні передумови євроатлантичної інтеграції та чинники, що їх формують, проаналізувати перспективи та можливі загрози вступу України до Північноатлантичного Альянсу.

Рис. 1. Чинники, що формують суспільно-географічні передумови євроатлантичної інтеграції, розроблено автором

Виклад основного матеріалу. Насамперед необхідно відмітити, що під євроатлантичною інтеграцією (ЄАІ) розуміється формування, розвиток та зміцнення зв'язків між європейськими державами та країнами Північної

Америку щодо безпеки, політики, економіки тощо. Станом на сьогоднішній день, головним механізмом євроатлантичної інтеграції є Організація Північноатлантичного договору (НАТО), що є військово-політичним союзом, головною метою діяльності якого є підтримання безпекового середовища в європейському та євроатлантичному регіонах, протидія загрозам спільній безпеці і оборона держав-членів [7]. Навколо даної структури формується євроатлантична система безпеки, що складається не лише з військового та оборонного, а й з політичного, економічного, соціального та інших вимірів [5].

Виникнення й розвиток процесу євроатлантичної інтеграції – це багатоаспектний процес, який включає низку чинників (див. рис. 1), що в сукупності можуть розглядатися як суспільно-географічні передумови ЄАІ.

Основою формування ідеології майбутньої євроатлантичної інтеграції вважається так звана Атлантична Хартія від 12 серпня 1941 року, яку підписали керівництво США і Великої Британії. Поштовхом до початку процесу євроатлантичної інтеграції було бажання країн Західної Європи та Північної Америки забезпечити спільну оборону Євроатлантичного регіону від зовнішніх загроз. Ідею про об'єднання Європи, саме з такою метою, почали втілювати в життя США одразу після завершення Другої світової війни. До головних політико-географічних передумов подальшої євроатлантичної інтеграції можна віднести падіння комуністичних режимів у країнах Центральної та Східної Європи та розпад Радянського Союзу. Наприкінці 1990-х рр. одним з ключових пріоритетів Альянсу стало його розширення на схід. В даному контексті, ключовою геополітичною передумовою інтеграції країн Центрально-Східної Європи (ЦСЄ) та країн Балтії можна вважати прагнення цих держав знайти потужного союзника в особі НАТО задля протистояння можливій експансії в майбутньому з боку більш потужних держав, зокрема Російської Федерації. З іншого боку, тут були і геостратегічні та геополітичні передумови, викликані прагненням НАТО до розширення, в даному випадку – отримання впливу в стратегічно важливих Балтійському та Чорноморському регіонах [3].

Геологістичні передумови євроатлантичної інтеграції сформувались завдяки розумінню країнами-членами НАТО важливості дотримання спільних принципів логістичного забезпечення (рис. 2) з урахуванням географічних особливостей територій базування військ, їх переміщення та ведення певних дій. Тільки завдяки цьому може здійснюватися ефективне функціонування логістичної системи Альянсу на усіх рівнях забезпечення збройних сил та за будь-яких умов [10].

Також варто зазначити, що НАТО висуває такі нетрадиційні для оборонних організацій вимоги, наприклад, такі як: обов'язковість поваги до національної культурної спадщини країн-членів; визнання внеску країн-членів НАТО до цивілізаційного розвитку та особливих заслуг у формуванні і забезпеченні демократії та прав людини у світі [7].

Рис. 2. Спільні принципи логістичного забезпечення для країн-членів НАТО
Розроблено автором за [10]

Протягом останніх років міжнародне безпекове середовище поступово почало втрачати стабільність і стало все більш непередбачуваним. Так званий «безпековий клімат» в Європі, що був створений НАТО наприкінці 1990-х рр., погіршується швидкими темпами, насамперед, у Східній Європі на території України через активізацію вогнищ напруження та гарячих точок, які протягом багатьох десятиліть здавалось знаходились у «сплячому стані» та були активовані у зв'язку з російською агресією [3]. У зв'язку з вищезначеним, позиція України на міжнародній арені протягом останніх п'яти років значно змінилася і стає все більш очевидним, що Україна не може самостійно забезпечити свою безпеку. Подібна ситуація становить загрозу для національних інтересів, тому долучення до євроатлантичної системи безпеки є життєво важливим питанням для України як незалежної держави.

Саме тому заслуговують на детальніший розгляд головні суспільно-географічні передумови ЄАІ України. Однією з таких передумов є політико-географічне розташування України, через що, з одного боку, наша держава входить до сфери інтересів ЄС та НАТО, оскільки має унікальне геостратегічне положення та вихід до Чорного і Азовського морів. А з іншого боку, розміщуючись на сході Європи та будучи колишньою пострадянською державою, Україна стала буферною зоною між Росією та ЄС. А у зв'язку з активізацією політики НАТО та ЄС в Чорноморському регіоні, підвищенням ролі Туреччини та посиленням імперських інтересів Росії, Україна стала «гарячою точкою» зіткнення інтересів глобальних геополітичних гравців [2].

Слід наголосити, що досить серйозною передумовою ЄАІ України, крім її важливого для Альянсу геополітичного положення в Чорноморському регіоні, є її розміри. Територія України є достатньо великою та придатною для оборони. У разі підтримання союзницьких відносин з сусідніми країнами так звана стратегічна «глибина» оборони України ще більш подовжується [7]. Ще однією не менш важливою передумовою ЄАІ України став факт розуміння та сприйняття західними

політиками України як європейської держави, в основному завдяки Помаранчевій революції та «революції Гідності».

Економічною передумовою може вважатись оборонно-промисловий комплекс України, що здатний розробляти сучасні види зброї та створювати в замкнутих циклах окремі конкурентноздатні на світовому ринку зразки озброєння, за умови його модернізації та максимального оновлення.

Також варто відмітити, що, з точки зору культурного (цивілізаційного) чинника, сприятливою передумовою ЄАІ України є культурно-слов'янська спорідненість українців з іншими слов'янськими народами, що вже стали повноправними членами євроатлантичного співтовариства та ЄС [4].

Деякі дослідники вважають, що відносини України з НАТО є найбільш результативними з тих, що їх має Україна з іншими міжнародними організаціями. Співпраця між Україною та НАТО поступово збільшувалася від поодиноких контактів на початку 90-х рр. до більш широкої співпраці з цілого спектру проблем в наступні десятиріччя [7]. Наразі Північноатлантичний альянс та Україна співпрацюють з низки питань, у тому числі стосовно: оборонної реформи, військового співробітництва, підтримання миру, боротьби з тероризмом, планування на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру, забезпечення готовності до катастроф, політичної співпраці з питань регіональної безпеки, кібербезпеки, а також різноманітних питань у науковій та технічній сферах. Найбільшою сферою практичного співробітництва України з Північноатлантичним альянсом є військова, де здійснюються масштабні реформування.

Вцілому позиція НАТО щодо України задекларована досить чітко. Насамперед, на саміті міністрів закордонних справ країн Альянсу 1–2 квітня 2014 р. Україна отримала важливі пропозиції щодо співробітництва в межах програми Особливого партнерства, а також у межах комісії Україна – НАТО, впровадження термінових і довгострокових заходів для посилення Україною спроможності забезпечити власну безпеку [8, С.13].

У даному контексті, у травні 2015 р. була прийнята «Стратегія національної безпеки України», яка розрахована на термін до 2020 р. Окрім головних цілей та основних загроз національній безпеці України, в Стратегії окреслені наступні ключові завдання, що потребують першочергового вирішення, а саме:

- модернізація та випереджаючий розвиток оборонно-промислового комплексу (далі – ОПК), нарощування його виробничих потужностей, вироблення конкурентоспроможних на світовому ринку озброєнь і військової техніки;

- поглиблення оборонно-промислового та військово-технічного співробітництва з іншими державами, насамперед з державами-членами НАТО та ЄС, досягнення повної незалежності від Росії в питаннях виробництва озброєнь та військової техніки;

- спрямування двосторонньої та багатосторонньої співпраці з державами-партнерами задля забезпечення обороноздатності України, отримання сучасних зразків озброєння та військової техніки, сприяння зняттю штучних обмежень у сфері військово-технічного співробітництва [1].

Що стосується перспектив, які дасть Україні вступ до Північноатлантичного альянсу, варто відзначити, що поширення НАТО на схід відповідає основним геостратегічним інтересам України щодо інтеграції в європейські структури.

Україна також отримає певні перспективи і з точки зору військової сфери, оскільки, очевидно, що самостійно забезпечувати національну оборону значно важче та дорожче, ніж перебуваючи в потужній системі колективної безпеки [5]. Однак, нові члени НАТО мусять витратити кошти на пристосування збройних сил та воєнної інфраструктури до стандартів НАТО. Але, водночас, слід відзначити, що витрати на приєднання до НАТО не просто зміцнюють національну оборону, а, як правило, збільшують ВВП країни, як, наприклад, в Болгарії. Тому якщо Україна виконає усі необхідні для приєднання до Альянсу умови у військовій сфері, наша держава матиме достатній військовий, людський і технологічний потенціал, щоб гарантувати власну безпеку.

Відомо, що НАТО – організація, яка призначена забезпечувати безпеку своїх членів, а тому на відміну від ЄС, поки що не має економічних критеріїв стосовно прийому нових членів. Водночас, набуття статусу потенційного претенденту на вступ до Альянсу, потребує прискорення економічного зростання, впровадження новітніх технологій, максимально ефективного використання ресурсів та досягнення високих соціальних стандартів. Тому державна політика України стосовно ЄАІ у сфері економіки має передбачати:

- максимальне сприяння держави у розвитку ринкової економіки, а саме: поліпшення інвестиційного клімату, підтримку малого та середнього бізнесу, приватизацію;

- боротьбу з корупцією і організованою злочинністю, розроблення ефективної системи соціального забезпечення, з урахуванням локальних особливостей, вирішення екологічних проблем;

- децентралізацію влади, що посилить регіональну стабільність, насамперед в економічній сфері;

- розв'язання проблем, пов'язаних з підтримкою стратегічних галузей економіки [5].

Вступ до НАТО загалом покращить міжнародний інвестиційний клімат в Україні, оскільки безпека та інвестиційна привабливість прямо пов'язані між собою. А НАТО стає гарантом непорушності кордонів, територіальної цілісності та суверенітету нового члену відразу після його вступу до Альянсу, що безпосередньо впливає на економічну стабільність та інвестиційну привабливість цієї країни. Вступ до НАТО також неминуче вплине на удосконалення та оновлення військово-промислового комплексу

України. Окрім того, у межах НАТО існує ціла низка структур, які відповідають за розвиток економічного співробітництва між країнами, а саме: Економічний Комітет, Комітет з викликів сучасному суспільству, Комітет з інвестицій у програми безпеки та інші, а також спеціальні програми. Оскільки членами НАТО є майже всі країни Західної та Центральної Європи, а також США та Канада, Україна отримує можливість, у тому числі і економічної співпраці з основними економічними центрами світу на більш вигідних умовах [7].

Тому в контексті євроатлантичної інтеграції, Україна має не менш вигідні економічні переваги, ніж військові та політичні, оскільки безпека й економічне процвітання прямо пов'язані між собою. До того ж, на Заході НАТО та ЄС розглядають як дві невід'ємні частини європейської політико-економічної системи, в якій ЄС відповідає за економічну інтеграцію, а Північноатлантичний альянс – за питання безпеки.

Очевидно, що Україна отримує низку переваг і в логістичній сфері. Насамперед, це значно спростить процедуру налагодження та розвитку логістичних зв'язків задля здійснення логістичного забезпечення військових формувань Альянсу та пришвидшить інтеграцію України до транспортно-логістичної системи ЄС. Зрозуміло, що перехід на стандарти НАТО стосовно системи логістичного забезпечення потребує не тільки політичної волі та залучення фінансів, а також змін певних усталених стандартів, насамперед реорганізації та структуризації логістичних підрозділів ЗСУ. В Україні не приділяється належної уваги дослідженню логістичного обслуговування ЗСУ, саме тому до перспектив в логістичній сфері можна віднести можливість перейняття Україною досвіду здійснення логістичного забезпечення у країнах-членах Альянсу, наприклад у сусідній Польщі [9, С.335-336]. На нашу думку, перебудова логістичної системи ЗСУ з урахуванням стандартів НАТО та досвіду країн-членів Альянсу, сприятиме оптимізації різних видів логістичного забезпечення (матеріального, технічного, медичного, транспортного та ін.) військових сил. А оскільки у країнах-членах НАТО логістичне забезпечення реалізується, в тому числі, з використання цивільного потенціалу, це у подальшому посилить позиції України під час інтеграції України в європейську транспортно-логістичну систему.

Також стає зрозуміло, що від вступу до Північноатлантичного альянсу країни отримують й геостратегічні переваги, оскільки, насамперед, збільшуються шанси на вступ до Європейського Союзу (наприклад, Болгарія стала членом ЄС вже через 2 роки після отримання членства в НАТО), завдяки чому відкриваються нові напрямки, можливості та умови для співпраці з іншими країнами на більш вигідних умовах.

Безперечно слід зазначити, що крім зазначених вище перспектив та переваг ЄАІ України, можливим є виникнення і певних ризиків та загроз для національної безпеки, а саме можна виділити наступні ризики:

- *геополітичні ризики*, які пов'язані насамперед з ще більшим погіршенням стосунків з Російською Федерацією та можливим виникнення відкритих протистоянь;

- *соціально-економічні ризики*, що виникнуть через значні фінансові витрати щодо реалізації різноманітних проектів, що пов'язані з євроатлантичним інтеграційним курсом, стосовно встановлення певних соціальних стандартів;

- *військові та військово-політичні ризики*, пов'язані з питаннями оборонної політики України в системі та з урахуванням інтересів Альянсу;

- *внутрішньополітичні ризики*, а саме: погіршення ситуації на сході країни та неоднакове ставлення громадян до питання вступу до НАТО, у зв'язку з чим, вже зараз необхідно докласти значних зусиль для роз'яснення переваг та можливих ризиків стосовно вступу всім членам суспільства [5].

У таблиці нижче представлені узагальнені позитивні та негативні наслідки виконання Україною необхідних критеріїв членства в Північноатлантичному альянсі.

Табл. 1

Позитивні та негативні наслідки виконання Україною критеріїв членства в НАТО, розроблено за [6]

<i>Позитивні наслідки</i>	<i>Негативні наслідки</i>
Одержання для України міцних гарантій її національної безпеки, незалежності, суверенітету і територіальної цілісності.	Деяке обмеження самостійності в прийнятті ключових рішень в галузі зовнішньої та оборонної політики.
Зміцнення внутрішніх основ національної безпеки України за допомогою НАТО та використання досвіду і підтримки НАТО в підвищенні ефективності оборонного сектору України.	Збільшення соціальної напруги серед військовослужбовців, зумовленої значним скороченням чисельності Збройних сил України.
Переозброєння та модернізації Збройних сил України	Необхідність додаткових фінансових витрат із Державного бюджету для підготовки України до членства в НАТО
Відхід із сфери геополітичного домінування Росії і досягнення з нею рівноправних міждержавних відносин. Створення вагомих передумов для ліквідації російської військової присутності на території України	Посилення розбіжностей геополітичних інтересів України з Російською Федерацією та її сателітами.
Зменшення впливу російського бізнесу на вітчизняну економіку і внутрішню політику в Україні	Підвищення цін, у т. ч. на нерухомість, у зв'язку з зростанням ППІ
Створення вагомих передумов інтеграції в Європейський Союз та інші західні структури	Посилення агресії зі сторони Російської Федерації.
Стимулювання економічних реформ, структурна перебудова оборонної промисловості, вихід на ринок ОВТ, інтеграція України до європейської транспортно-логістичної системи	Надмірні витрати та виникнення диспропорцій в оборонно-промисловому комплексі (ОПК) та економіці в цілому

Формування прозорого оборонного бюджету та раціонального використання коштів на цілі, пов'язані з національною обороною, розвитком економіки, транспортно-логістичної системи та ін.	
Покращення міжнародного іміджу України	
Посилення консолідації української нації	
Зміцнення інститутів громадянського суспільства	
Посилення прозорості влади	
Реальне забезпечення прав і свобод громадян, верховенства права	

Висновки. З урахуванням сучасного геополітичного становища України, внаслідок анексії Криму Російською Федерацією та ведення військових дій проти самопроголошених республік на сході країни, очевидно, що Україна не має реалістичної перспективи самостійно забезпечити свою безпеку. Така ситуація вже зараз становить загрозу для національних інтересів України, що полягають у забезпеченні територіальної цілісності, стабільного й незалежного розвитку країни в інтересах українського суспільства та ін., тому долучення до євроатлантичної системи безпеки є надзвичайно важливим питанням для України. Повноправне членство в Альянсі безпосередньо відповідає геостратегічним інтересам України, оскільки політична вага і військова міць НАТО можуть забезпечити її незалежність і територіальну цілісність краще, ніж непевний статус так званої «позаблокової» держави.

Завдяки зазначеним вище суспільно-географічним передумовам, Україна може стати повноправним членом Північноатлантичного альянсу, за умови, якщо виконає певні дії та вимоги для приведення низки показників у політичній, військовій, економічній, логістичній та соціальних сферах до стандартів НАТО.

Після приєднання до Альянсу, Україна отримає очевидні переваги, насамперед, у сфері безпеки, а саме: достатні гарантії безпеки; зміцнення незалежності та недоторканості кордонів України; стабільність стану безпеки України; уникнення економічного шантажу з боку Росії; припинення спроб Росії вплинути на політичний процес в Україні; збільшення шансів України на приєднання до ЄС у найближчій перспективі; більш вагома участь України у процесах регіональної інтеграції, насамперед в Балтійсько-Чорноморському регіоні, та інші. Також, аналізуючи євроатлантичний досвід країн Центральної та Східної Європи можна прогнозувати, що приєднання України до НАТО може означати підвищення інвестиційної привабливості економіки, насамперед через підвищення гарантій безпеки та стабільності, зменшення впливу корупційних схем інвестування, а також посилення співпраці з державами, які мають дуже великий інвестиційний потенціал. Водночас, вступ України до НАТО може затримуватись через існування територіальних суперечок з

Російською Федерацією та ведення бойових дій зі збройними формуваннями самопроголошених республік, що суперечить офіційним вимогам Альянсу до країн-претендентів на членство, які зафіксовані в Плані отримання членства в НАТО. Звичайно ж, ми не можемо бути застрахованими від певних ризиків та негативних наслідків, що можуть супроводжувати процес євроатлантичної інтеграції України, але все ж ми сподіваємось, що ті нові можливості та перспективи, які отримає Україна, матимуть значно більше значення для нашої держави. Подальші дослідження будуть спрямовані на аналіз виконання планів, стратегій та програм, розроблених задля приведення низки показників у політичній, військовій, економічній, логістичній та соціальних сферах до стандартів НАТО та подальшого дослідження перспектив та можливих ризиків євроатлантичної інтеграції України.

Список використаних джерел:

1. Бегма В.М. Нормативно-правове та інституційне забезпечення міжнародного воєнно-економічного співробітництва України [Електронний ресурс]/ В.М. Бегма// Науково-аналітичний щоквартальний збірник Національного інституту стратегічних досліджень «Стратегічні пріоритети». – Режим доступу: URL: <http://sp.niss.gov.ua/articles/1368/>
2. Євроатлантична інтеграція України: шлях до демократії: аналітичні матеріали Інституту Євро-Атлантичного співробітництва спільно із Болгарською школою політики та Інститутом політичних та юридичних досліджень за підтримки Посольства США в Україні, 27 січня 2009 р. – К., 2009. – С. 34-38.
3. Завадський В.М. Політичні передумови європейської інтеграції країн Балтії/ Журнал «Наука. Релігія. Суспільство»/ В.М. Завадський. – Донецьк: ІППШ «Наука і освіта», 2009. — № 2. — С. 24-29.
4. Клименко В.С. Європейська і євроатлантична інтеграція в контексті національної безпеки України [Електронний ресурс]/ В.С. Клименко, В.Г. Безбах// Вісник Київського міжнародного університету. Серія: Міжнародні відносини. – К.: КиМУ, 2008. – Вип.7. – 283 с. – Режим доступу: URL: <http://vmv.kyumu.edu.ua/v/07/klimenko%20-%20bezbah.htm>
5. Ковалевський Л. Економічні аспекти євроатлантичної інтеграції України/ [Електронний ресурс]/ Л. Ковалевський// Інтернет-холдинг Олега Соскіна. – Режим доступу: URL: <http://soskin.info/ea/2007/5-6/200703.html>
6. Кордон М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України: навч. посіб./ М.В. Кордон – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 172 с.
7. Палій О. Навіщо Україні НАТО?/ О. Палій. – К.: Дніпро, 2006. – 144 с.
8. Парахонський Б. О. Зовнішня політика України в умовах кризи міжнародного безпекового середовища: аналіт. доп./ Б.О. Парахонський, Г.М. Яворська. – К.: НІСД, 2015. – 100 с. – (Сер. «Національна безпека», вип. 10).
9. Сапіга Р. І. Структуризація системи логістичного забезпечення Збройних сил України/ Р.І. Сапіга. – Львів: Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2009. – № 649. – С. 335-341.
10. Сапіга Р. Підходи формування логістичної політики збройних сил НАТО/ Матеріали науково-практичної конференції «Теоретичні та прикладні аспекти розвитку економіки»/ Р. Сапіга, О. Костюк. – Тернопіль, 2011. – С. 121-122.

Список использованных источников:

1. Бегма В.Н. Нормативно-правовое и институциональное обеспечение международного военно-экономического сотрудничества Украины [Электронный ресурс]/ В.Н. Бегма// Научно-аналитический ежеквартальный сборник Национального института стратегических исследований «Стратегические приоритеты». – Режим доступа: URL: <http://sp.niss.gov.ua/articles/1368/>
2. Евроатлантическая интеграция Украины: путь к демократии: аналитические материалы Института Евро-Атлантического сотрудничества совместно с Болгарской школой политики и

- Институтом политических и юридических исследований при поддержке Посольства США в Украине, 27 января 2009 - К., 2009. - С. 34 -38.
3. Завадский В.Н. Политические предпосылки европейской интеграции стран Балтии/ Журнал «Наука. Религия. Общество»/ В.Н. Завадский. - Донецк: ИПИИ «Наука и образование», 2009. - № 2. - С. 24-29.
 4. Клименко В.С. Европейская и евроатлантическая интеграция в контексте национальной безопасности Украины [Электронный ресурс]/ В.С. Клименко, В.Г. Безбах// Вестник Киевского международного университета. Серия: Международные отношения. - К.: КиМУ, 2008. - Вып.7. - 283 с. - Режим доступа: URL: <http://vmv.kyumu.edu.ua/v/07/klimenko%20-%20bezbah.htm>
 5. Ковалевский Л. Экономические аспекты евроатлантической интеграции Украины / [Электронный ресурс]/ Л. Ковалевский// Интернет-холдинг Олега Соскина. - Режим доступа: URL: <http://soskin.info/ea/2007/5-6/200703.html>
 6. Кордон Н.В. Европейская и евроатлантическая интеграция Украины: учеб. пособие/ Н.В. Кордон. – К.: Центр учебной литературы, 2010. - 172 с.
 7. Палий А. Зачем Украине НАТО?/ А. Палий. - К.: Днепр, 2006. - 144 с.
 8. Парахонский Б. А. Внешняя политика Украины в условиях кризиса международной безопасностной среды: аналит. док. / Б.А. Парахонский, Г. М. Яворская. - К.: НИСИ, 2015 - 100 с. - (Сер. «Национальная безопасность», вып. 10).
 9. Сапига Р. Структурирование системы логистического обеспечения Вооруженных сил Украины/ Р. Сапига. - Львов: Вестн. Нац. ун-та «Львовская политехника», 2009. - № 649. - С. 335-341.
 10. Сапига Р. Подходы к формированию логистической политики вооруженных сил НАТО/ Материалы научно-практической конференции «Теоретические и прикладные аспекты развития экономики»/ Р. Сапига, А. Костюк. - Тернополь, 2011. - С. 121-122.

References:

1. Begma V.M. Regulatory and institutional provision of international military-economic cooperation of Ukraine [Electronic resource]/ V.M. Begma// Scientific and analytical quarterly collection of National Institute of Strategic Studies “Strategic Priorities“ - Mode of access: URL: <http://sp.niss.gov.ua/articles/1368/>
2. Euro-Atlantic integration of Ukraine: the road to democracy: analytical materials of the Institute of Euro-Atlantic Cooperation together with the Bulgarian School of Politics and the Institute of Political and Legal Studies with the support of the US Embassy in Ukraine, January 27, 2009 - К., 2009. - P. 34 -38.
3. Zavadskiy V.M. Political preconditions for European integration of the Baltic countries/ Journal "Science. Religion. Society"/ V.M. Zavadskiy. - Donetsk: IPAI "Science and Education", 2009. - No. 2. - P. 24-29.
4. Klymenko V.S. European and Euro-Atlantic integration in the context of Ukraine's national security [Electronic resource]/ V.S. Klymenko, V.G. Bezbah// Bulletin of the Kiev International University. Ser. “International Relations”. - K.: KIU, 2008. - Vol.7. - 283 p. - Mode of access: URL: <http://vmv.kyumu.edu.ua/v/07/klimenko%20-%20bezbah.htm>
5. Kovalevskiy L. Economic Aspects of Euro-Atlantic Integration of Ukraine/ [Electronic resource]/ L. Kovalevskiy// Internet-holding of Oleg Soskin. - Mode of access: URL: <http://soskin.info/ea/2007/5-6/200703.html>
6. Cordon M.V. European and Euro-Atlantic Integration of Ukraine: tutorial/ M.V. Cordon - K.: Center of Educational Literature, 2010. - 172 p.
7. Paliy O. Why Ukraine needs NATO?/ O. Paliy. - K.: Dnepr, 2006. - 144 p.
8. Parakhonskyi B. O. The foreign policy of Ukraine in the context of the crisis of the international security environment: an analytical report/ B.O. Parakhonskyi G.M. Yavorskaya - K.: NISS, 2015. - 100 p. - (Ser. "National Security", Vol. 10).
9. Sapiga R. Structurization of the Logistic Support System of the Armed Forces of Ukraine / R. Sapiga. – Lviv: Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic", 2009. – No. 649. - P. 335-341.
10. Sapiga R. Approaches to the formation of a logistical policy of the NATO armed forces/ Materials of the scientific and practical conference "Theoretical and applied aspects of economic development"/ R. Sapiga, O. Kostyuk. - Ternopil, 2011. - P. 121-122.